

**Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС
ОНП «ЕКОНОМІКА»**

Шифр за ОП	Назва	Тип	Рівень вищої освіти	Період вивчення		Кількість кредитів	Вид підсумкового контролю
				Рік, коли пропонується вивчення	Семестр		
ВК-9	Порівняльний аналіз правил конкуренції з ЄС	Вибіркова навчальна дисципліна	Третій (освітньо-науковий)	2	3	3	Диференційований залік

Мова навчання: українська.

Форми здобуття освіти: очна, заочна.

Види навчальних занять: лекції, семінарські заняття.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний та інші відповідно до навчальних занять.

Оцінювання: поточне, підсумкове.

Мета викладання навчальної дисципліни: формування поглиблених теоретичних знань і дослідницьких навичок щодо закономірностей конкурентного регулювання в ЄС та Україні, здатності аналізувати глобальні конкурентні процеси та їх вплив на національні економіки, розробляти та обґрунтовувати стратегічні рекомендації щодо гармонізації антимонопольного законодавства на основі сучасних методологій, моделей і цифрових інструментів, а також здійснювати самостійні наукові дослідження з метою формування ефективних механізмів захисту конкуренції в умовах глобальних викликів і невизначеності.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК03.	Здатність працювати в міжнародному контексті.
ЗК05.	Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01.	Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.
СК03.	Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.
СК05.	Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.
СК06.	Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 01.	Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.
ПРН 02.	Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.
ПРН 03.	Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.
ПРН 04.	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.
ПРН 05.	Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.
ПРН 06.	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.
ПРН 08.	Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.
ПРН 09.	Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях, питання для поточного контролю, тести, питання для підсумкового контролю, оцінювання результатів неформальної освіти в порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання набутих у неформальній/інформальній освіті; підсумковий контроль у формі диференційованого заліку, що передбачає комплексну перевірку рівня досягнення програмних результатів навчання.

Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Глобальні засади конкурентного законодавства в ЄС та Україні

Сутність та етапи розвитку конкурентного права. Правові системи світу як основа глобального антимонопольного регулювання. Глобальні конкурентні процеси та їх вплив на національні економіки. Трансформація антимонопольних систем у глобалізованому середовищі. Глобальні виклики та ризики конкурентного регулювання. Конвергенція та дивергенція конкурентних моделей.

Тема 2. Історія розвитку конкурентного права в ЄС та його вплив на Україну

Поняття та зміст конкурентних стратегій. Коротка еволюція конкурентного права в ЄС та світі. Класичні та сучасні теорії конкурентного регулювання. Моделі антимонопольного зростання та розвитку в умовах глобалізації. Концепції справедливої конкуренції в ЄС. Стратегічні підходи до гармонізації конкурентного законодавства.

Тема 3. Інституційні аспекти регулювання конкуренції в ЄС та Україні

Інституційне середовище конкурентного регулювання. Основні органи Європейського Союзу та їхні функції в антимонопольній сфері (Європейська Комісія, Суд ЄС, національні органи). Роль інститутів у забезпеченні антимонопольних трансформацій. Антимонопольні органи в ЄС та Україні. Цифровізація конкурентного регулювання та формування нових моделей. Есопому 5.0 та антимонопольні стратегії.

Тема 4. Антимонопольна політика ЄС: принципи та механізми

Стратегічна роль ЄС у забезпеченні конкуренції. Джерела та сфера дії права Європейського Союзу (TFEU, регламенти, директиви). Моделі регулювання конкуренції в умовах глобалізації. Антимонопольна політика як інструмент реалізації стратегій. Наднаціональні процедури прийняття рішень у сфері конкуренції. Формування стратегій конкурентного розвитку та їх адаптація до глобальних трансформацій.

Тема 5. Правила щодо картелів та антиконкурентних угод: порівняльний аналіз

Порівняння правил щодо антиконкурентних угод в ЄС та Україні (стаття 101 TFEU). Платформна економіка та антимонопольні бізнес-моделі. Антиконкурентні екосистеми. Використання цифрових технологій у антимонопольному плануванні. Роль даних у формуванні антимонопольних стратегій.

Тема 6. Контроль за злиттями підприємств в ЄС та Україні

Трансформація контролю за концентраціями в глобальній економіці. Порівняння процедур в ЄС та Україні (Regulation 139/2004, стаття 103 TFEU). Поведінкові аспекти функціонування ринків. Механізми стратегічного розвитку в умовах глобалізації. Моделювання контролю та інтеграція у світову економіку.

Тема 7. Зловживання домінуючим становищем: порівняння регулювання

Сутність регулювання домінування в ЄС та Україні (стаття 102 TFEU). Конкурентоспроможність ринків у глобальній економіці. Аналіз зловживань як інструмент стратегічного розвитку. SWOT-аналіз у формуванні антимонопольних стратегій. Механізми забезпечення справедливої конкуренції (стаття 105 TFEU щодо повноважень Комісії).

Тема 8. Державна допомога та її вплив на конкуренцію

Державна допомога як чинник конкурентного розвитку. Глобальні процеси та їх вплив на національні антимонопольні системи. Порівняння стратегій в ЄС та Україні (статті 107-109 TFEU). Європейська інтеграція як стратегічний напрям конкурентного розвитку.

Тема 9. Застосування конкурентного права в умовах криз та цифровізації

Антимонопольні кризи та їх вплив на стратегічний розвиток. Концепція резильєнтності конкурентних систем. Антикризове управління конкуренцією. Стратегії відновлення в умовах воєнних та глобальних шоків. Основні новації Закону ЄС про цифрові ринки (Digital Markets Act, DMA). Адаптаційні механізми антимонопольних систем.

Тема 10. Гармонізація українського конкурентного законодавства з ЄС

Сутність гармонізації конкурентного законодавства. Концепція гармонізації з ЄС та її інтеграція у національні стратегії. Інтеграція антимонопольного права і соціально-економічна рівність. Сценарне прогнозування гармонізації. Формування довгострокових стратегій в умовах глобальної невизначеності.

Методи навчання на лекціях: Вербальний метод (проблемна лекція, лекція-дискусія, консультація, обговорення принципів та механізмів конкурентного регулювання в ЄС тощо); методи візуалізації (презентації, ілюстрації у вигляді схем інституційної структури ЄС, моделей конкурентного регулювання, графіків тенденцій антимонопольної практики, таблиць порівняльного аналізу норм ДФЄС та українського законодавства); метод демонстрацій (структурні моделі антимонопольних систем ЄС та України, алгоритми контролю за концентраціями, процедури нотифікації державної допомоги, аналітичні платформи та цифрові інструменти дослідження конкурентних процесів — EUR-Lex, Competition Policy Portal, бази судової практики Суду ЄС); робота з науковою та нормативно-правовою літературою (конспектування, тезування, аналітичний огляд документів ЄС, рішень Комісії та АМКУ, порівняльний аналіз теоретичних концепцій конкурентного права); інші методи у поєднанні з сучасними інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані платформи, використання міжнародних баз даних — EUR-Lex, DG COMP, OECD Competition, аналітичні ресурси АМКУ та Європейської Комісії).

Методи навчання на семінарських заняттях: Вербальний метод (наукова дискусія, співбесіда, презентація результатів досліджень, обговорення принципів конкурентного регулювання ЄС, виступи з науковими доповідями); метод візуалізації (презентації, графічні та табличні матеріали, демонстрація моделей контролю за концентраціями, схем державної допомоги, gatekeepers за DMA); робота з науковими джерелами, нормативними актами ЄС та аналітичними звітами міжнародних організацій (підготовка рецензій, аналітичних оглядів рішень

Комісії та Суду ЄС, тез доповідей, наукових есе); інші методи у поєднанні з сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані інструменти дослідження — доступ до EUR-Lex, ECN, бази рішень АМКУ); кейс-метод (аналіз ключових справ Суду ЄС та Комісії — Google Android, Intel, Qualcomm, Amazon Marketplace, Apple App Store, а також українських практик АМКУ); практичний та пошуково-дослідницький метод (розв'язання аналітичних завдань, моделювання сценаріїв гармонізації конкурентного законодавства України з асquis ЄС, підготовка наукових пропозицій щодо вдосконалення антимонопольного регулювання в умовах цифровізації та кризових викликів).

Методи оцінювання:

Для поточного контролю: поточне опитування та участь у наукових дискусіях на семінарських заняттях; оцінювання результатів виконання аналітичних завдань і підготовки презентацій за тематикою конкурентного регулювання ЄС та України; оцінювання підготовки наукових есе, аналітичних оглядів рішень Європейської Комісії, Суду ЄС та Антимонопольного комітету України, рецензій на наукові публікації та нормативні акти ЄС; оцінювання результатів самостійної роботи, пов'язаної з темою дисертаційного дослідження (підготовка тез доповіді, наукової статті, аналітичного розділу дисертації, присвяченого порівняльному аналізу конкурентного права або гармонізації законодавства); неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо; тестовий контроль рівня засвоєння теоретичних знань; оцінювання участі у науково-практичних конференціях та апробації результатів дослідження;

Для підсумкового контролю: підсумкове оцінювання у формі диференційованого заліку, що передбачає перевірку рівня сформованості теоретичних знань, аналітичних умінь та дослідницьких компетентностей у сфері порівняльного аналізу конкурентного права ЄС та України, гармонізації антимонопольного законодавства, застосування конкурентного регулювання в умовах глобалізації, цифровізації та кризових викликів.

Засоби діагностики результатів навчання:

Поточний контроль може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.

Підсумковий контроль передбачає проведення диференційованого заліку.

Порядок оцінювання результатів навчання:

Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою.

Поточний контроль та самостійна робота = 60 балів.

Підсумковий контроль = 40 балів.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60											Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Самостійна робота		
5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

Рекомендована література:

1. Смирнова К. В. *Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія і практика: монографія. 2-ге вид., доп. Одеса: Фенікс, 2017. 490 с.*

2. Вовк Т. В. *Система конкурентного законодавства Європейського Союзу. Правове регулювання правил конкуренції в Україні. Шляхи адаптації законодавства України. Київ: РВА «Тріумф», 2006. 416 с.*

3. Швидка Т. І. *Економічна конкуренція: сучасний стан законодавчого забезпечення та перспективи його модернізації: монографія. Харків: Право, 2020. 376 с.*

4. Смирнова К. В. *Основи права конкуренції Європейського Союзу та «європеїзація» конкуренційного права України: навчальний посібник*. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2021. 223 с.

5. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>.

6. *Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU), Articles 101–109*. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:12012E/TXT>.

Інформація про викладача: Садюк Андрій Валентинович, кандидат економічних наук.

Гарант освітньої програми:

Єрохін Сергій Аркадійович,
доктор економічних наук, професор

